

पाणलोट विकास चळवळीकरीता
सन २०१०-११ मधील निधी
वितरित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय, क्र.पाविच-२०१०/प्र.क्र.४९/जल-८
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १ जानेवारी, २०११.

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र.जलसं २००८/प्र.क्र.३१/जल-८, दि.२५ ऑगस्ट, २००८.
- २) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र.जलसं २००८/प्र.क्र.५५/जल-८, दि.२७ ऑक्टोबर, २००८.
- ३) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र.पाविचा २००९/प्र.क्र.५३/जल-८, दि.१ जानेवारी, २०१०.
- ४) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र.असक २०१०/प्र.क्र.४३/जल-११, दि. २४ मे, २०१०.
- ५) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. पाविच २०१०/प्र.क्र.४९/जल-८, दि. २४ मे, २०१०.
- ६) संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट व्यवस्थापन पुणे यांचे पत्र क्र. मृदस/पाणविच/प्रस्ताव/१०-११/३३३५/मृद-१, दि. २२ नोव्हेंबर, २०१०.

प्रस्तावना :-

राज्यातील बहुतांशी क्षेत्र कोरडवाहू असून उपलब्ध जलस्त्रोताचा उपयोग केला तरी देखील ६० टक्के पेक्षा जास्त क्षेत्र कायम स्वरूपी नैसर्गिकरित्या पडणा-या पावसावरच अवलंबून रहाणार आहे. हे लक्षात घेवून पाणलोट क्षेत्रविकासाचा कार्यक्रम गेल्या अनेक वर्षांपासून राज्यात सुरु असून, सुरु केलेले पाणलोट मोठ्या प्रमाणावर अपूर्ण आहेत. हे पाणलोट गतीमान पद्धतीने विकसित करण्याचा धडक कार्यक्रम देखील शासनाने हाती घेतला आहे. महात्मा ज्योतिवा फुले जल व भूमी अभियान प्रामुख्याने लोकसहभागातून राज्यात गेली काही वर्षे सुरु आहे. या व्यतिरिक्त महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत देखील जलसंधारणाच्या कामास फार मोठे महत्व आहे. मृद व जलसंधारण, महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना, त्या अनुषंगाने संबंधित कार्यक्रमाची जनजागृती मोहिम रावविण्यासाठी नियोजन विभागाच्या दिनांक १४ ऑगस्ट, २००७ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

२. हे सर्व प्रयत्न होत असले तरी देखील राज्यातील पाणलोट विकासाकरीता उपलब्ध असलेल्या क्षेत्राची व्यापकता फार मोठी असल्याने, मृद व जलसंवर्धनाचे उद्दिष्ट सर्वसामान्य जनतेपर्यंत पोहोचविण्यासाठी जलसंधारणाकरीता पाणलोट विकास चळवळ कार्यक्रम रावविण्याचा निर्णय शासनाने संदर्भाधीन १ येथील दिनांक २५ ऑगस्ट २००८ च्या शासन निर्णयाब्दारे घेतला. या कार्यक्रमाची अंमलवजावणी सन २००८-०९ व २००९-१० मध्ये संदर्भाधीन दिनांक २५ ऑगस्ट, २००८ व १ जानेवारी, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आली. या धरतीवर पाणलोट विकास कार्यक्रम चळवळ सन २०१०-११ मध्ये रावविण्यास संदर्भाधीन ५ येथील दि. २४ मे, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली असून त्यासाठी रु.५०.०० लाख निधीही वितरीत करण्यात आला आहे. उर्वरित रु.५०.०० लाख निधी उपलब्ध करून देण्याची वाव शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

जलसंधारणाचा कार्यक्रम अधिक व्यापक करणे, पाणलोट विकास कार्यक्रमाच्या प्रत्येक टप्प्यात लोकसहभाग घेणे, याकरीता विविध स्तरावर सातत्याने प्रसिद्धी देणे, पाणलोट सप्ताह आयोजित करणे इत्यादी माध्यमाद्वारे पाणलोट विकास चळवळ कार्यक्रम सन २०१०-११ मध्ये रावविण्यास संदर्भाधीन ५ येथील दिनांक २४ मे, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. वरील उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी वृत्तपत्रे, मासिके, आकाशवाणी, दूरदर्शन, जाहिराती इत्यादी विविध माध्यमाद्वारे प्रसिद्धी करणे आणि या विषयाशी निगडीत कार्यशाळा, चर्चासत्रे आयोजित करणे, विविध पाणलोट विषयीच्या स्पर्धा आयोजित करणे, शैक्षणिक उपक्रमाद्वारे प्रचार व प्रसिद्धी करणे, प्रक्षेत्र भेटी, यशोगाथा प्रसिद्धी इत्यादी सर्व माध्यमाद्वारे पाणलोट विकास चळवळ रावविण्यास संदर्भाधीन ५ येथील २४ मे, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे.

२. पाणलोट विकास चळवळ कार्यक्रमांतर्गत मे, जून २०१० मध्ये आयोजित केलेल्या कृपि दिंडी कार्यक्रमाकरिता रु.५०.०० लाख (पन्नास लाख फक्त) इतका निधी संदर्भाधीन ५ येथील दिनांक २४ मे, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये वितरीत

करण्यास मान्यता देण्यात आलेली आहे. आता या शासन निर्णयान्वये पाणलोट विकास चळवळ कार्यक्रमांतर्गत सन २०१०-११ मधील अर्थसंकल्पित तरतूदीपैकी रु.५०.०० लाख (पन्नास लाख फक्त) निधी चित्रकला सर्धा आयोजन जिल्हा/विभागस्तर बक्षिस रकमेसह, मुद्रण प्रसारण जाहिरात प्रसिद्धी, आकाशवाणी/महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या विविध वसस्थानकावरून प्रसारणाकरिता ऑडिओ जिंगल्स, स्पॉट निर्मिती व प्रसारण, दूरदर्शन/खाजगी वाहिनीवरून स्क्रोल प्रक्षेपण, स्पॉट निर्मिती व प्रक्षेपण, कार्यशाळा आयोजन, या घटकावर खर्च करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदर निधी खर्च करण्याकरता आयुक्त, कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या अधिनस्त ठेवण्यात येत आहे. हा निधी खर्च करण्यासाठी आयुक्त, कृषि यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. याबाबतचा खर्च खालील लेखाशिर्षखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

लेखाशिर्ष,

"मागणी क्रमांक एल-७, ४४०२- मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च -

१०२ (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना

१०२ (०१) (०१) पाणलोट विकास चळवळ, प्रसिद्धी व पारितोषिक योजना

(४४०२ २३५१)

२६, जाहिरात व प्रसिद्धी "

४. वितरीत केलेला निधी मंजूर केलेल्या बाबींवर खर्च होईल याची दक्षता घेण्यात यावी. या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास नियमितपणे सादर करण्यात यावा.

५. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या परिपत्रक क्रमांक : अंदाज-२०.१०/प्र.क्र.७१/२०१०/अर्थसंकल्प-३, दि.१८ मे, २०१० अन्वये प्रशासकिय विभागांना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेवसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०११०१०११६४६०००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

१८/८/१६१९३
(वि.रा.ठाकूर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.मंत्री (जलसंधारण), यांचे खाजगी सचिव

मा.राज्यमंत्री, (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव

मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषद,

प्रमुख मार्गदर्शक, महाराष्ट्र राज्य जलसंधारण सल्लागार परिषद,

आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे

सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,

सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,

महालेखापाल-१/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता)

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई

जिल्हा कोषागार अधिकारी, सर्व

नियोजन विभाग/वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

जल-८ (निवड नस्ती), ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.